

Μοναδικά ευρήματα στο ναυάγιο των Αντικυθήρων

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Τον Οκτώβριο του 2019 ενεργοποιήθηκε εκ νέου η υποβρύχια αρχαιολογική έρευνα στο εμβληματικό ναυάγιο των Αντικυθήρων, με αποκλειστική πλέον ελληνική συμμετοχή υπό την διεύθυνση της Δρ. Αγγελικής Γ. Σίμωσι, Διευθύντριας της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ευβοίας.

Η επιχείρηση στέφθηκε με μεγάλη επιτυχία, παρά τις αντίξοες καιρικές συνθήκες και τον περιορισμένο χρόνο διάρκειας του σωστικού χαρακτήρα της έρευνας. Η έρευνα υποστηρίχθηκε από το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη με τη συνδρομή του πλοίου «Typhoon», το οποίο παραχωρήθηκε από το Κοινωφελές Ίδρυμα Αθανασίου Λασκαρίδη για το διάστημα των ερευνών επί του πεδίου.

Αρχικά έγινε εντοπισμός εκ νέου του χώρου του ναυαγίου και νέα οριοθέτηση μετά από την τελευταία έρευνα του Σεπτεμβρίου 2017. Ανελκύστηκαν πέντε σάκοι με άμμο, που είχαν αφεθεί στον βυθό από την προηγούμενη ανασκαφική περίοδο, τα

προϊόντα των οποίων κοσκινίστηκαν με μεγάλη προσοχή από εξειδικευμένη συντηρήτρια της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων και παρουσία δύο αρχαιολόγων. Κατά τη διαδικασία του διαχωρισμού συλλέχθηκαν οστά, τα οποία πρέπει να αναλυθούν, πυρήνες κατά πάσα πιθανότητα ελιάς, χάλκινα καρφιά από το πλοίο καθώς και ένας μπρούτζινος δακτύλιος άγνωστης προς το παρόν χρήσης.

Επιπρόσθετα ανελκύστηκε πλαστικός κάλαθος διαστάσεων 110x110x45 εκατοστών, γεμάτος με τμήματα αμφορέων, βάσεις, λαιμούς και σώματα σωζόμενα από την κοιλία του αγγείου ως τη βάση.

Ανάμεσα στα ευρήματα βρέθηκε ένα σιδερένιο στέλεχος με κυκλική απόληξη .

Σημαντικό είναι το γεγονός ότι μεταξύ των βάσεων των αμφορέων, που προέρχονται από την νήσο Κω, εντοπίστηκε και ένας τύπος διαφορετικός, η προέλευση του οποίου δεν είναι ακόμη γνωστή και απαιτείται η ταύτισή του. Επιφανειακά επί του βυθού από τον χώρο του ναυαγίου ανελκύστηκαν τρεις λαιμοί αμφορέων, δύο του τύπου Laboglia 2 από την Κάτω Ιταλία και ενός Κώου, καθώς και ένας ακέραιος Κώος αμφορέας ελλιπής ως προς τη μία λαβή.

Εντυπωσιακό εύρημα αποτελεί ένα τμήμα ξύλου πιθανώς στατικό στοιχείο του ναυαγίου που φέρει 4 χάλκινα καρφιά. Όλα τα ευρήματα μεταφέρθηκαν στα εργαστήρια της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων για συντήρηση.

Με την παρούσα έρευνα συμπληρώθηκε με την μέθοδο της φωτογραμμετρίας η σχεδιαστική αποτύπωση του χώρου του ναυαγίου, η οποία παρέμενε ημιτελής.

Από πλευράς Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων συμμετείχαν ο Δρ Γεώργιος Κουτσουφλάκης ως επιστημονικός υπεύθυνος, Τμηματάρχης, η Αικατερίνη Ταγωνίδου, καταδυόμενη αρχιτέκτων, και η Χρύσα Φουσέκη, καταδυόμενη συντηρήτρια, των οποίων η παρουσία συνετέλεσε τα μέγιστα στην επιτυχία της αποστολής και τους οποίους η Διευθύντρια της έρευνας ευχαριστεί θερμά.

Στην υποβρύχια έρευνα έλαβαν μέρος επίσης για πρώτη φορά τέσσερις δύτες του Λιμενικού Σώματος: οι Δημήτριος Σταμούλης, Γεώργιος Λυτρίβης, Δημήτριος Χατζηασλάν και Αθανάσιος Κειτζής, οι τεχνικοί βυθού Αλέξανδρος Σωτηρίου, Νίκος Γιαννουλάκης και Αθανάσιος Χρονόπουλος, καθώς και δύο ενάλιοι αρχαιολόγοι, οι Ορέστης Μανούσος και Αχιλλέας Διονυσόπουλος.

Όλες οι εργασίες της έρευνας καλύφθηκαν από τον εικονολήπτη Μιχαήλ Τσιμπερόπουλο.

Επιχειρησιακά υπεύθυνος της έρευνας ήταν ο Αλέξανδρος Παλατιανός,

Αρχιπλοίαρχος (ε.α.) του Πολεμικού Ναυτικού.

Η Διευθύντρια της έρευνας, καταδυόμενη αρχαιολόγος Δρ Αγγελική Γ. Σίμωσι, καταδύθηκε και παρέμεινε στο πεδίο καθόλη τη διάρκεια των ερευνών της εικοσαμελούς αποστολής, το μέγεθος της οποίας θεωρείται για πρώτη φορά τόσο εντυπωσιακό, αφού πέραν των συμμετεχόντων, που διέθεταν άρτια εκπαίδευση αλλά και καταδυτική εμπειρία στα βάθη του ναυαγίου, υπήρξε υποστήριξη των επιχειρήσεων από το σκάφος «Typhoon». Το μοναδικό στο Αιγαίο αυτό σκάφος είναι μήκους 72 και πλάτους 16 μέτρων, και είναι εξοπλισμένο με υπερσύγχρονα μέσα ναυτικής πλοήγησης. Στην επιχειρησιακή πλατφόρμα του φιλοξενούνται πέντε μεγάλα φουσκωτά, σε επιφυλακή ανά πάσα στιγμή για τις απαιτούμενες ανελκύνσεις.

Με την επιστημονική αυτή αποστολή του Οκτωβρίου 2019 ολοκληρώθηκε το πρώτο πενταετές ερευνητικό πρόγραμμα. Βάσει των αποτελεσμάτων της τελευταίας έρευνας ξεκινάει άμεσα η προετοιμασία για το νέο πενταετές πρόγραμμα, αρχής γενομένης από τον Μάιο του 2020, με την συνέχιση της ανασκαφικής έρευνας σε διάφορους χώρους του ναυαγίου, όπου υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις ότι θα έρθουν στο φως νέα εντυπωσιακά ευρήματα.

Ύστερα από την κατάθεση της πρώτης ανασκαφικής έκθεσης των πέντε χρόνων έρευνας επίκειται η δημοσίευση των αποτελεσμάτων του συνολικού ερευνητικού προγράμματος της πρώτης πενταετίας.

Ευχαριστίες οφείλονται στους χορηγούς της έρευνας, το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, την ελβετική ωρολογοποιία Hublot και το Κοινωφελές Ίδρυμα Αθανασίου Λασκαρίδη, στον Δήμαρχο Κυθήρων Αντικυθήρων Ευστράτιο Χαρχαλάκη, καθώς και στους κατοίκους του νησιού, που στηρίζουν εδώ και χρόνια την έρευνα, για τους οποίους τα μέλη της αποστολής πραγματοποίησαν ειδική εκδήλωση ενημέρωσης.